

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.061/2012/6.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Jánosi és Társa Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Jánosi Imre ügyvéd által képviselt felperesnek, jogtanácsos által képviselt alperes ellen tisztességtelen piaci magatartás megállapítása iránt a Fővárosi Bíróságon 8.P.23.720/2008. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.209/2011/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet - a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében - hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ezen ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes egy ír bank által kibocsátott csekk beváltását kérte az alperestől, akitől azt a tájékoztatást kapta, hogy ennek teljesítése érdekében euró számlát kell nyitnia nála. A csekk átadása után - 30 nap elteltével - az alperes részéről telefonon tájékoztatták a felperest, hogy a pénz megérkezett, azt a számlájára folyósították. Ezt a teljes összeget a felperes felvette és két részletben továbbutalta egy - a perben nem álló - harmadik személy részére.

A pénz felvételét követő négy nap elteltével az alperes részéről arról tájékoztatták a felperest, hogy a csekk fedezetlen volt és ki kell fizetnie a felvett összeget. Az alperes az összeget később ráterhelte a felperes nála vezetett bankszámlájára.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes általános üzleti feltételeinek (ÁÜF) 2/IX. pontjának második mondatába foglalt, a csekk visszafizetésére vonatkozó azon rendelkezés, mely szerint ha a kifizetett csekk ellenértéke nem folyik be, a bank a kifizetett összeget visszaterheli, illetve az ügyfél köteles azt visszafizetni és a felmerült költségeket a banknak megtéríteni, a Ptk. 209/A. § /2/ bekezdése alapján semmis. Megítélése szerint a felperesre mint fogyasztóra nézve méltánytalan és tisztességtelen helyzetet teremt az az alperesi eljárás, amellyel a fogyasztóra terheli a fedezetlen csekk beváltásának következményeit. Álláspontja szerint a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999.(II.5.) Korm. rendelet 1. § /1/ bekezdés j) pontjába ütközik a támadott feltétel, ugyanis az ÁÜF hivatkozott pontjának második mondata a bizonyítás terhét a csekk beváltójának hátrányára változtatta meg. Kiemelte, hogy a fogyasztónak a fedezet vizsgálatára jogoszerű lehetősége nem volt. Hivatkozott arra is, hogy ez a vitatott rendelkezés ellentétben áll a csekkjogi egyezmény kihirdetéséről szóló 1965. évi II. tvr. 1. számú mellékletének (továbbiakban: csekk törvény) 12. cikkében foglaltakkal, mely szerint minden olyan kikötést, amellyel a kibocsátó a kifizetésért történő felelősségét kizárja, nem írottak kell tekinteni.

Kérte továbbá a Pp. 123. §-a alapján megállapítani, hogy az alperesnek nem tartozik, valamint az alperes jogoszerűtlenül terhelte meg a bankszámláját, és adatait jogoszerűtlenül továbbította a Bankközi Adósnnyilvántartó Rendszerhez (továbbiakban: BAR). Kérte kötelezni az alperest, hogy járjon el adatainak a BAR listáról törlése érdekében.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az ÁÜF rendelkezéseit a jogszabály előírásának megfelelően határozták meg, az megfelel a csekkjogi szabályok szövegének közzétételéről szóló 2/1965.(I.24.) IM rendelet és az ÁÜF rendelkezéseinek. Ezért az ÁÜF vitatott pontjának érvénytelensége a Ptk. 209. § /5/ bekezdése alapján nem vizsgálható. Álláspontja szerint jogosult volt visszaterhelni az alperesre részére alaptalanul kifizetett összeget. A csekk fedezetlenségének megállapítását követően jogoszerűen terhelte meg a felperes számláját, mivel azon nem volt terhelhető összeg, a számla egyenlege negatív lett. Hivatkozott arra is, hogy nem állnak fenn a megállapítási keresetnek a Pp. 123. §-ában írt törvényi feltételei, mert ha a csekk tartozásból eredően terhelt összeg visszafizetésének lenne helye, az az alperessel szemben marasztalásnak minősülne. Előadta, hogy a Hpt. 130/C. § /1/ bekezdésének alkalmazásával kerültek fel felperes adatai a BAR listára.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

Hivatkozott a csekk törvény 12. cikkére, mely szerint a csekk kibocsátója felelős a kifizetésért. A perben kirendelt igazságügyi pénzforgalmi szakértő véleményére figyelemmel rámutatott: az idézett törvényi rendelkezés indoka, hogy a csekk fedezetét csak a kibocsátó bank tudja ellenőrizni.

Az elsőfokú bíróság a felperes megállapítási keresetét sem találta alaposnak, mivel a perbeli esetben a Pp. 123. § második mondatában foglalt követelmény nem valósult meg, a kérelem teljesítésének nem volt jogalapja.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel hangsúlyozta: a felperes és az alperes között nem csekkjogviszony, hanem megbízási szerződés jött létre, amelynek alapján az alperes feladata volt a csekk továbbítása a kibocsátó bank felé, illetve a csekken szereplő pénzösszeg kifizetése a csekkbirtokos, azaz az alperes részére.

A csekk törvény 12., 40. és 44. cikke alapján egyértelműen megállapítható, hogy a csekk kifizetéséért kizárólag a csekk kibocsátója tartozik felelősséggel a jogosulttal szemben, az alperes ezért a kifizetésért tehát nem tartozott felelősséggel a felperes felé. Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az ÁÜF vitatott pontját nem találta jogszabályba ütközőnek.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a támadott szerződési feltétel nem is tisztességtelen, mivel az alperes a fedezetlen, vagy hamis csekk alapján történő kifizetést jogalap nélküli gazdagodás címén visszakövetelheti. Így nincsen olyan körülmény, amely a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe ütköző módon bontaná meg a feleknek a szerződésből fakadó jogai és kötelezettségei közötti egyensúlyt, ami által a kikötés a Ptk. 209. § /1/ bekezdése alapján tisztességtelennek minősülne. Osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetbe, hogy megállapítási kereset előterjesztésének nem volt helye, és a BAR listáról történő törlés anyagi jogi alapja is hiányzott.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetével támadott ÁÜF tisztességtelenségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott: azáltal, hogy az alperes a csekk valódiságának és fedezetének az ellenőrzéséről szóló visszaigazolást nem várta meg, majd az ÁÜF vitatott kikötésére hivatkozva megterhelte a felperes számláját, egyértelműen tisztességtelen magatartást tanúsított. Álláspontja szerint az alperesnek úgy kellett volna eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Pénzügyi intézményként az alperestől az adott helyzetben elvárható magatartás az lett volna, hogy megvizsgálja a teljesítés alapjául szolgáló csekk fedezetét, illetve a konkrét esetben annak bevétele, hogy a kibocsátó bank milyen igazolást állít ki.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet fenntartását kérte. Előadta: a csekk kifizetéséért kizárólag a csekk kibocsátója tartozik felelősséggel, az alperest ilyen felelősség nem terhelte. Hivatkozott arra is, hogy sem a támadott szerződési feltétel, sem az alperes magatartása nem ütközött a jóhiszeműség és tisztesség követelményébe.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy a felperes által állított jogszabálysértés nem áll fenn.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek kizárólag az ÁÜF 2/IX. pont tisztességtelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmének elutasítása tekintetében hivatkozott jogszabálysértésre, ezért a Kúria csak az erre vonatkozó jogerős ítéleti rendelkezés állított jogszabályba ütközést vizsgálhatta.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg azt, hogy a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos rendelkezése és indokolása mennyiben és milyen okból jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati kérelmében azt sérelmezte, hogy ÁÜF-nek mindaddig nem lenne szabad lehetővé tenni a csekk ellenértékének kifizetését, amíg az alpereshez az ellenérték befolyásra nem került.

A kereseti kérelme ugyanakkor az ÁÜF 2/IX. pontja tisztességtelenségének megállapítására irányult. A Ptk. 209. § /1/ bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben szereplő egyedileg meg nem tárgyalt rendelkezés, mely a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg. Tehát a felperesnek a fentieket kellett volna bizonyítania ahhoz, hogy a tisztességtelenség megállapítására irányuló keresetét a perben eljáró bíróságok alaposnak találják. A korábban ismertetett érvelése a tisztességtelenség megállapítását az alább kifejtettekre tekintettel nem teszi lehetővé.

Az ÁÜF - a közvetítő bank általános szerződési feltételeiben is rögzített - 20 napot köt ki a csekk ellenértékének megfizetésére, indokolt esetben pedig az alperes a kifizetést 20 napon túlra is halaszthatja. Az ÁÜF rendelkezése a felperes által megjelölt okból az alperes számára egyoldalú, indokolatlan előnyt nem biztosít. A vitatott rendelkezés az esetek döntőtöbbségében, vagyis, amikor van a csekk mögött banki fedezet, a fogyasztók számára kedvező, kiszámíthatóvá teszi, mikor kerül a csekk ellenértéke kifizetésre. Az alperest indokolatlan előny nem éri azáltal, hogy az ÁÜF

biztosítja az alperes számára a kifizetést akkor is, amikor még nem egyértelműen bizonyos, hogy a csekk mögött van-e fedezet.

Egyébként is az adott tényállás mellett az ÁÜF vitatott rendelkezése módot adott volna arra, hogy a kifizetéssel az alperes még várákozzon mindaddig, amíg a csekk címzettje a csekk ellenértékét megfelelően igazolt módon rendezte. Ebből következően maga az ÁÜF adott módot arra, hogy az alperes úgy járjon el, ahogy a felperes szerint el kellett volna járnia. Fogyasztói szerződésben alkalmazott általános szerződési feltétel tisztességének megítélése során vizsgálat tárgyát nem képezheti, hogy a feltétel alkalmazásakor miként jár el a feltételt támasztó fél a fogyasztóval szemben.

Mindezekre figyelemmel a Kúria nem találta megállapíthatónak azt, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett, ezért a Kúria a Pp. 270. § /1/ bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése szerint kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melynek mértékét a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /3/ és /5/ bekezdésére figyelemmel állapította meg.

Budapest, 2013. január 29.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó-bíró, Dr. Szabó Péter sk. bíró